

A kunsági bükköny (*Vicia biennis* L.) ex-situ védelme

Endrédi Anett¹, Molnár Attila², Nagy János¹

¹SZIE-MKK, Növénytani és Ökofiziológiai Intézet, Gödöllő

²Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság

Problémafelvetés:

A fokozottan védett kunsági bükköny hazai populációinak megléte és egyedszáma a védelem ellenére évről évre erősen ingadozik, ezért sürgőssé vált ex-situ védelmének kidolgozása és megvalósítása.

Célkitűzések:

1. A faj ex-situ szaporításának kidolgozása
2. A tiszaderzsi állomány felerősítése visszatelepítések által

Anyag és módszer:

- **Csíráztatás:** Kezeletlen és szkarifikált, in-situ és ex-situ magok csírázásának összehasonlítása földben és Petri-csészében.
- **Szaporítás:** 100 db magról nevelt egyed a SZIE NÖFI Botanikus kertjében, heti öntözés, gyomlálás, termések összegyűjtése.
- **Visszatelepítés:** A tiszaderzsi élőhelyen magok vetése márciusban és palánták kiültetése júniusban

1. táblázat A különböző eredetű és kezelésű magok csírázása

Magok gyűjtési éve	Magok eredete	Előkezelés	Csíráztatás	Csírázási százalék	n
2007	tiszaderzsi in-situ állomány	nincs	Petri-csésze	55%	20
2008	gondozatlan ex-situ állomány	nincs	Petri-csésze	5%	20
		nincs	Földben	1%	100
		Szkarifikált, áztatott, megduzzadt	Földben	97%	100
		Szkarifikált, áztatott, nem duzzadt	Földben	71%	100

Eredmények:

- ❖ In-situ magok szignifikánsan jobban csíráltak, de az ex-situ magok csírázása is megnövelhető volt szkarifikációval és áztatással. (1. táblázat)
- ❖ A botanikus kerti 100 egyedből 88 megélte a szaporodóképes kort, és több, mint 18 000 magot hozott
- ❖ Ideiglenesen meg tudtuk növelni a természetes populáció méretét, de a populáció még mindig instabil. (2. táblázat)

2. táblázat A visszatelepítések eredményei

Kezelés típusa	2009		2010	
	Kezelés	Eredmény	Kezelés	Eredmény
Magvetés	400 kezeletlen mag	nincs kelés	550 szkarifikált, áztatott mag	45 egyed
Palánta-ültetése	59 palánta	40 virágzó egyed	13 palánta	5 virágzó egyed
In-situ állomány		20-30 egyed		3 egyed + 7 egyed az előző kiültetések helyén

Következtetések és további feladatok:

- ❑ A magok fizikai dormanciával rendelkeznek.
- ❑ A faj sikeresen szaporítható, egy vegetációs periódusban nagy mennyiségű mag gyűjthető.
- ❑ A visszatelepítések nem elegendőek a populációk stabilizálásához, a faj alaposabb ismerete (jelenlegi elterjedési mintázatát kialakító tényezők feltérképezése) szükséges egy hatékony védelmi stratégia kidolgozásához.